

UDC 378.012:001.8

DOI 10.35433/pedagogy.1(120).2025.5

CURRENT STATE OF EDUCATIONAL QUALITY MANAGEMENT IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS

V. V. Chyporniuk*

The article provides a comparative analysis of different approaches to ensuring the quality of higher education in Ukraine. The concept of "quality of education" is characterized as a set of knowledge, skills and abilities that a future specialist acquires during his studies at a higher education institution, forming his information potential. The quality of higher education is the foundation for the development of democracy in Ukrainian universities, strengthening public trust and increasing the international prestige of Ukraine. It is found that ensuring the quality of education in Ukraine is carried out using three main mechanisms: internal quality control in educational institutions, external assessment and control by state bodies, as well as a quality management system at the level of bodies responsible for education policy. Recent years in Ukraine have been marked by significant progress in the formation of the legal framework for the introduction of a system of guaranteeing and ensuring the quality of higher education. It is noted that the current quality of educational services in Ukraine is being formed under the influence of a full-scale invasion that began on February 24, 2022. The main measures that contributed to the stabilization of the situation in the field of quality of educational services are outlined. These include providing psychological assistance to higher education applicants, creating appropriate conditions for learning, flexible and clear planning of the educational process, ensuring effective communication between all participants in the educational process and active interaction. All these measures have a direct impact on the further development and implementation of the higher education quality management system. They reflect modern realities and make quality standards and principles more adapted to today's requirements. The system of ensuring the quality of higher education in Ukraine is based on a combination of national strategic planning documents (such as the National Doctrine of Education Development), international standards (ISO 9001) and legislative acts. The main elements of this system are academic integrity as a fundamental principle that ensures trust in the results of the educational process, an effective accreditation and licensing system, a unified assessment system and material and technical support. Several alternative models of quality management in higher education in Ukraine are considered and characterized, in particular the TQM, EFQM and IQMS models. It is noted that the responsibility for choosing a model of quality management of educational services lies with the management of the educational institution. This choice must be justified and take into account both internal factors (goals, resources) and external (needs of society). The study confirmed that the quality of higher education in Ukraine is a multidimensional concept that encompasses the level of knowledge, skills and abilities of graduates, as well as a system of management and control mechanisms. Further development of the quality management system of higher education in Ukraine should be based on an integrated approach that takes into account both

* Postgraduate Student, Assistant
(Zhytomyr Ivan Franko State University)
chipornyuk.vitalii.97@gmail.com
ORCID: 0009-0003-1304-7895

Keywords: higher education, management models, training of qualified specialists, international standards, education quality management, accreditation and licensing, education modernization, monitoring.

СУЧАСНИЙ СТАН УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ОСВІТИ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

В. В. Чипорнюк

У статті здійснено порівняльний аналіз різних підходів до забезпечення якості вищої освіти в Україні. Поняття "якість освіти" схарактеризовано як комплекс знань, навичок і вмінь, які набуває майбутній фахівець протягом навчання в закладі вищої освіти, формуючи його інформаційний потенціал. Якість вищої освіти є фундаментом для розвитку демократії в українських університетах, зміцнення довіри суспільства та підвищення міжнародного престижу України. З'ясовано, що забезпечення якості освіти в Україні здійснюється за допомогою трьох основних механізмів: внутрішнього контролю якості в закладах освіти, зовнішньої оцінки та контролю з боку державних органів, а також системи управління якістю на рівні органів, що відповідають за політику в галузі освіти. Останні роки в Україні відзначилися значним поступом у формуванні правової основи для запровадження системи гарантування та забезпечення якості вищої освіти. Зазначено, що поточна якість освітніх послуг в Україні формується під впливом повномасштабного вторгнення, що розпочалося 24 лютого 2022 року. Окреслено основні заходи, які сприяли стабілізації ситуації у сфері якості освітніх послуг. До них належить надання психологічної допомоги здобувачам вищої освіти, створення належних умов для навчання, гнучке та чітке планування освітнього процесу, забезпечення ефективної комунікації між усіма учасниками освітнього процесу й активної взаємодії. Всі ці заходи мають безпосередній вплив на подальший розвиток і впровадження системи управління якістю вищої освіти. Вони відображають сучасні реалії та роблять стандарти й принципи якості більш адаптованими до вимог сьогодення. Система забезпечення якості вищої освіти в Україні базується на поєднанні національних документів стратегічного планування (таких як Національна доктрина розвитку освіти), міжнародних стандартів (ISO 9001) та законодавчих актів. Головними елементами цієї системи є академічна доброчесність як фундаментальний принцип, що забезпечує довіру до результатів освітнього процесу, ефективна система акредитації та ліцензування, єдина система оцінювання та матеріально-технічне забезпечення. Розглянуто та схарактеризовано декілька альтернативних моделей управління якістю вищої освіти в Україні, зокрема моделі TQM, EFQM та IQMS. Зазначено, що відповідальність за вибір моделі управління якістю освітніх послуг покладена на керівництво закладу освіти. Цей вибір повинен бути обґрунтований і враховувати як внутрішні фактори (цілі, ресурси), так і зовнішні (потреби суспільства). Дослідження підтвердило, що якість вищої освіти в Україні є багатовимірним поняттям, яке охоплює рівень знань, навичок і вмінь випускників, а також систему механізмів управління та контролю. Подальший розвиток системи управління якістю вищої освіти в Україні має ґрунтуватися на комплексному підході, що враховує як глобальні освітні тенденції, так і національні виклики, забезпечуючи високий рівень підготовки фахівців і міжнародне визнання українських університетів.

Ключові слова: вища освіта, моделі управління, підготовка кваліфікованих фахівців, міжнародні стандарти, управління якістю освіти, акредитація та ліцензування, модернізація освіти, моніторинг.

Introduction of the issue. In the 21st century, when the world becomes more and more interdependent and technologically developed, education plays a decisive role in forming the economic and intellectual potential of each country. Quality of

Постановка проблеми. У XXI столітті, коли світ стає щоразу більш взаємозалежним і технологічно розвиненим, освіта відіграє вирішальну роль у формуванні економічного та інтелектуального потенціалу кожної

education depends on the wellbeing of the nation and opportunities for personal development and growth of each citizen. Quality of education is a multifaceted concept that covers not only academic knowledge and skills, but also personal development, formation of worldview and civil positions. It affects the life of both an individual and society as a whole, and also has social, economic, political and cultural dimensions. Ensuring quality education is one of the most important tasks of the state and requires a departure from traditional approaches and the search for new, more effective ways to develop the education system.

Current state of the issue. The problem of education quality has become particularly relevant in modern pedagogy, especially abroad, and is currently considered one of the priorities of the 21st century. Researchers distinguish the concept of "quality of education", analyzing it as a process and as a result. In terms of process, "quality of education" is considered as the state and ability of the education system to satisfy the needs of the individual, as well as to meet the interests of society and the state [11]. The essence of the quality of education and its main components were revealed in the study of N. Antipova [1]. O. Halitsan, O. Khil and Ya. Kyrylenko, in turn, noted that the quality of higher education is a multifaceted concept that covers both value and procedural aspects and can be considered at different levels (the overall quality of a higher education institution, the quality of faculties and institutes, the quality of the work of departments, the quality of teaching individual subjects) [7].

N. Hrabovenko considers quality education as a tool for achieving social and cultural harmony, economic growth and building a competitive and strong state. The author claims that the development and improvement of the quality of the higher education system is a priority task and strategic goal of Ukraine, since it is closely related to the development of the economy and society [9]. According to the results of the study by O. Chernenko, no quality management model is universal. The choice of a model should be individual

країни. Від рівня освіти залежить добробут нації та можливості для особистого розвитку кожної людини. Якість освіти є багатограним поняттям, яке охоплює не лише академічні знання та навички, а й особистісний розвиток, формування світогляду та громадянської позиції. Вона впливає на життя як окремої людини, так і суспільства загалом, а також має соціальний, економічний, політичний і культурний виміри. Забезпечення якісної освіти є одним із найважливіших завдань держави й потребує відходу від традиційних підходів і пошуку нових, більш ефективних шляхів розвитку освітньої системи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання якості освіти набуло особливої актуальності в сучасній педагогіці, особливо за кордоном, і наразі вважається одним із пріоритетних завдань XXI століття. Дослідники розрізняють поняття "якість освіти", аналізуючи його як процес і як результат. З погляду процесу, "якість освіти" розглядається як стан і здатність системи освіти задовольняти потреби особистості, а також відповідати інтересам суспільства та держави [11]. Сутність якості освіти та головні її складові частини були розкриті в дослідженні Н. Антіпової [1]. О. Галіцан, О. Хіль та Я. Кириленко своєю чергою зазначили, що якість вищої освіти є багатограним поняттям, яке охоплює як ціннісні, так і процесуальні аспекти та може розглядатися на різних рівнях (загальна якість закладу вищої освіти, якість факультетів й інститутів, якість роботи кафедр, якість викладання окремих предметів) [7].

Н. Грабовенко розглядає якісну освіту як інструмент для досягнення соціальної та культурної гармонії, економічного зростання й побудови конкурентоспроможної та сильної держави. Авторка стверджує, що розвиток і підвищення якості системи вищої освіти є пріоритетним завданням і стратегічною метою України, оскільки воно тісно пов'язане з розвитком економіки та суспільства [9]. За результатами дослідження О. Черненка,

and depend on the specific conditions of each higher education institution, in particular on its resources, organizational structure and general culture [15]. A significant contribution to the study of theoretical and practical aspects of the functioning of the higher education system and ensuring its quality is reflected in the work of G. Buchkivska and V. Baranovska [4]. Among the main directions of modern development of ensuring the quality of higher education, the scientists identified increasing the competitiveness of Ukrainian researchers at the international level, developing educational and scientific integration programs with the European Union, adhering to the principles of academic integrity, as well as implementing state policy to support the use of English in higher education in Ukraine. In summary, modern higher education institutions face numerous challenges, including changing requirements of national and international accreditation bodies, introducing new technologies into the educational process and management practices. This requires a comprehensive analysis and corresponding changes in strategic management.

Aim of the research is a comprehensive analysis of modern approaches, methods and tools for managing the quality of education in higher education institutions of Ukraine.

Results and discussion. Higher education in Ukraine, as in many other developed countries of the world, plays a crucial role in the progress of society. It is not only a source of knowledge and skills for individuals, but also an important factor in the socio-economic development of the country as a whole. The quality of higher education is critically important for the future of the country, since it is it that forms the human potential, which is the most valuable wealth of the state. According to the Law of Ukraine "On Education" [14], the quality of education is assessed by the learning outcomes, which must meet state standards and the terms of the contract between the educational institution and the student. In addition, the Law defines the quality of educational activity as the level of organization of the

жодна модель управління якістю не є універсальною. Вибір моделі має бути індивідуальним і залежати від конкретних умов кожного закладу вищої освіти, зокрема від його ресурсів, організаційної структури та загальної культури [15]. Значний внесок у дослідження теоретичних і практичних аспектів функціонування системи вищої освіти та забезпечення її якості відображено в роботі Г. Бучківської та В. Барановської [4]. Серед головних напрямів сучасного розвитку забезпечення якості вищої освіти науковиці виокремили підвищення конкурентоспроможності українських дослідників на міжнародному рівні, розробку програм освітньої та наукової інтеграції з Європейським Союзом, дотримання принципів академічної доброчесності, а також реалізацію державної політики щодо підтримки використання англійської мови у вищій освіті України. Підсумовуючи, сучасні заклади вищої освіти стикаються з численними викликами, серед яких зміна вимог національних і міжнародних акредитаційних органів, впровадження нових технологій у навчальний процес та управлінські практики. Це потребує комплексного аналізу та відповідних змін у стратегічному управлінні.

Мета статті полягає у комплексному аналізі сучасних підходів, методів та інструментів управління якістю освіти в закладах вищої освіти України.

Виклад основного матеріалу. Вища освіта в Україні, як і в багатьох інших розвинених країнах світу, відіграє вирішальну роль в прогресі суспільства. Вона є не лише джерелом знань та навичок для окремих людей, а й важливим фактором соціально-економічного розвитку країни загалом. Якість вищої освіти є критично важливою для майбутнього країни, оскільки саме вона формує людський потенціал, який є найціннішим багатством держави. Згідно із Законом України "Про освіту" [14], якість освіти оцінюється за результатами навчання, які мають відповідати державним стандартам і умовам договору між закладом освіти та здобувачем освіти.

educational process, which must ensure the achievement of these results.

The concept of "quality of higher education" can be defined as a set of knowledge, skills and abilities that a future specialist acquires during his studies at a higher education institution, forming his information potential. Changes in this potential are important for the further professional activity of a higher education student. This includes advanced training, participation in specialized courses to acquire specific competencies, as well as the possibility of continuing education at the third (educational and scientific) level [15: 81]. The quality of higher education depends on many factors, such as the quality of educational programs, the qualifications of teachers, material and technical support, the effectiveness of the educational process, the level of scientific research, the preparation of education students and their satisfaction with their studies. Awareness of the importance of the quality of higher education as the main factor in the development of the intellectual potential of society and the strengthening of the socio-economic well-being of the state emphasizes the need for the level of development of the educational sphere to comply with European and world standards. This, in turn, determines the need to improve the quality of teaching and learning in higher education institutions, as well as to prepare competitive specialists for the modern labor market. Ukraine is actively integrating into the European educational space by harmonising legislation, modernising the educational process and bringing education quality standards closer to European ones [7: 105].

Ensuring the quality of education in Ukraine involves a combination of internal quality assessment in educational institutions, external control and effective quality management at all levels. The internal system of ensuring the quality of education in an educational institution includes the following components:

1) development of strategy and procedures (the HEI develops its own policies and procedures aimed at continuously improving the quality of education);

Окрім того, Закон визначає якість освітньої діяльності як рівень організації навчального процесу, який має забезпечити досягнення цих результатів.

Поняття "якість вищої освіти" можна визначити як комплекс знань, навичок і вмінь, які набуває майбутній фахівець впродовж навчання у закладі вищої освіти, формуючи його інформаційний потенціал. Зміни в цьому потенціалі є важливими для подальшої професійної діяльності здобувача вищої освіти. Це охоплює підвищення кваліфікації, участь у спеціалізованих курсах для набуття специфічних компетенцій, а також можливість продовження навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні [15: 81]. Якість вищої освіти залежить від багатьох факторів, таких як якість освітніх програм, кваліфікація викладачів, матеріально-технічне забезпечення, ефективність навчального процесу, рівень наукових досліджень, підготовка здобувачів освіти та їхня задоволеність навчанням. Усвідомлення значення якості вищої освіти як головного чинника розвитку інтелектуального потенціалу суспільства та зміцнення соціально-економічного добробуту держави підкреслює необхідність відповідності рівня розвитку освітньої сфери європейським і світовим стандартам. Це своєю чергою зумовлює потребу в удосконаленні якості викладання та навчання в закладах вищої освіти, а також у підготовці конкурентоспроможних фахівців для сучасного ринку праці. Україна активно інтегрується в європейський освітній простір шляхом гармонізації законодавства, модернізації освітнього процесу та наближення стандартів якості освіти до європейських [7: 105].

Забезпечення якості освіти в Україні передбачає поєднання внутрішньої оцінки якості в закладах освіти, зовнішнього контролю та ефективного управління якістю на всіх рівнях. Внутрішня система забезпечення якості освіти в закладі освіти містить такі компоненти:

1) розробка стратегії та процедур (ЗВО розробляє власну політику та

2) development of mechanisms to ensure compliance with ethical norms by all participants in the educational process;

3) monitoring, periodic review and improvement of educational programs taking into account modern requirements and needs of students;

4) carrying out objective assessment of students' learning outcomes according to transparent and publicly available criteria, norms and procedures;

5) collecting students' feedback on the effectiveness of teachers' work;

6) providing necessary materials, equipment and software for training [10: 37].

The system of external quality assurance of education includes licensing and accreditation, external assessment of students and the quality of work of HEIs, regular monitoring, institutional audit and certification. The quality assurance system in education authorities involves the development of detailed instructions for the implementation of all work, provision of necessary resources, external audit and exchange of experience to identify problematic issues between different authorities.

The problem of the quality of higher education is extremely important for the development of democratic principles in higher education in Ukraine, strengthening public trust and increasing the prestige of the national higher education system in the international arena. However, success in creating an effective system for ensuring the quality of education depends on state policy that takes into account all aspects of this area and a comprehensive approach to solving a number of urgent problems. These problems cover socio-economic, scientific and research, administrative, cultural and educational and material and technical aspects and require a well-founded approach to development and practical implementation in the conditions of modernization of higher education in Ukraine. Recent years in Ukraine have seen significant progress in the formation of a legal framework for the introduction of a system for guaranteeing and ensuring the quality of higher education. Important changes have occurred in the field of

процедури, спрямовані на постійне підвищення якості освіти);

2) розробка механізмів, які забезпечать дотримання етичних норм усіма учасниками освітнього процесу;

3) проведення моніторингу, періодичний перегляд і вдосконалення освітніх програм з урахуванням сучасних вимог та потреб здобувачів освіти;

4) здійснення об'єктивного оцінювання навчальних результатів здобувачів освіти відповідно до прозорих і загальнодоступних критеріїв, норм і процедур;

5) збір зворотного зв'язку від здобувачів освіти щодо ефективності роботи викладачів;

6) надання необхідних матеріалів, обладнання та програмного забезпечення для навчання [10: 37].

Система зовнішнього забезпечення якості освіти передбачає ліцензування та акредитацію, зовнішню оцінку здобувачів освіти та якості роботи ЗВО, регулярний моніторинг, інституційний аудит і сертифікацію. Система забезпечення якості в органах управління освітою містить в собі розробку детальних інструкцій для виконання всіх робіт, забезпечення необхідними ресурсами, зовнішній аудит і обмін досвідом для виявлення проблемних питань між різними органами.

Проблема якості вищої освіти є надзвичайно важливою для розвитку демократичних засад у вищій школі України, зміцнення довіри суспільства та підвищення престижу національної системи вищої освіти на міжнародній арені. Проте успіх у створенні ефективної системи забезпечення якості освіти залежить від державної політики, що враховує всі аспекти цієї сфери, та комплексного підходу до розв'язання низки актуальних завдань. Ці завдання охоплюють соціально-економічні, науково-дослідні, управлінські, культурно-просвітницькі та матеріально-технічні аспекти та потребують обґрунтованого підходу до розробки й практичної реалізації в умовах модернізації вищої школи в Україні. Останні роки в Україні відзначилися значним поступом у формуванні

education in Ukraine, in particular, two basic laws regulating educational activities have been adopted – "On Education" [14] and "On Higher Education" [12]. In addition, to ensure control and improve the quality of higher education in the country, a new institution was created – the National Agency for Higher Education Quality Assurance, whose task is to ensure the sustainability and consistency of the development of a quality culture in higher education through its protection by stakeholders.

It is important to note that the current quality of educational services in Ukraine is being shaped by the full-scale invasion that began on February 24, 2022, which has resulted in significant changes in the activities of the NAQA and the Ministry of Education and Science of Ukraine. At the beginning of the invasion, there was a need to respond quickly to crisis situations in various spheres of the country's life. New legislative, regulatory, medical and educational initiatives were constantly emerging that required rapid adaptation for different groups of the population, in particular, higher education students who had not yet fully mastered distance learning after the COVID-19 pandemic [5: 26]. In such conditions, flexibility and stress resistance have become important and priority qualities of research and teaching staff of higher education institutions. At the same time, students experienced an increase in motivation, adaptability and empathy. The main measures that contributed to the stabilization of the situation in the field of quality of educational services were the provision of psychological assistance to students, creation of appropriate learning conditions, support for academic staff, flexible and clear planning of the educational process, ensuring effective communication between participants in the educational process, and active interaction and support for students (Fig. 1):

правової основи для запровадження системи гарантування та забезпечення якості вищої освіти. В Україні відбулися важливі зміни у сфері освіти, зокрема прийнято два основних закони, що регулюють освітню діяльність – "Про освіту" [14] та "Про вищу освіту" [12]. Окрім того, для забезпечення контролю та підвищення якості вищої освіти в країні було створено нову інституцію – Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, завдання якого полягає в забезпеченні сталості та послідовності розвитку культури якості вищої освіти завдяки її захисту стейкхолдерами.

Важливо зазначити, що поточна якість освітніх послуг в Україні формується під впливом повномасштабного вторгнення, що розпочалося 24 лютого 2022 року, внаслідок чого діяльність НАЗЯВО та Міністерства освіти і науки України зазнала значних змін. На початку вторгнення виникла необхідність оперативно реагувати на кризові ситуації в різних сферах життя країни. Постійно з'являлися нові законодавчі, нормативні, медичні та освітні ініціативи, які потребували швидкої адаптації для різних груп населення, зокрема здобувачів вищої освіти, які ще не повністю засвоїли дистанційне навчання після пандемії COVID-19 [5: 26]. У таких умовах важливими й пріоритетними якостями науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти стали гнучкість та стресостійкість. Водночас у здобувачів освіти спостерігалось зростання мотивації, адаптивності та емпатії. Основними заходами, які сприяли стабілізації ситуації у сфері якості освітніх послуг, були надання психологічної допомоги здобувачам освіти, створення належних умов для навчання, підтримка науково-педагогічного персоналу, гнучке та чітке планування освітнього процесу, забезпечення ефективної комунікації між учасниками освітнього процесу й активна взаємодія та підтримка здобувачів освіти (рис. 1):

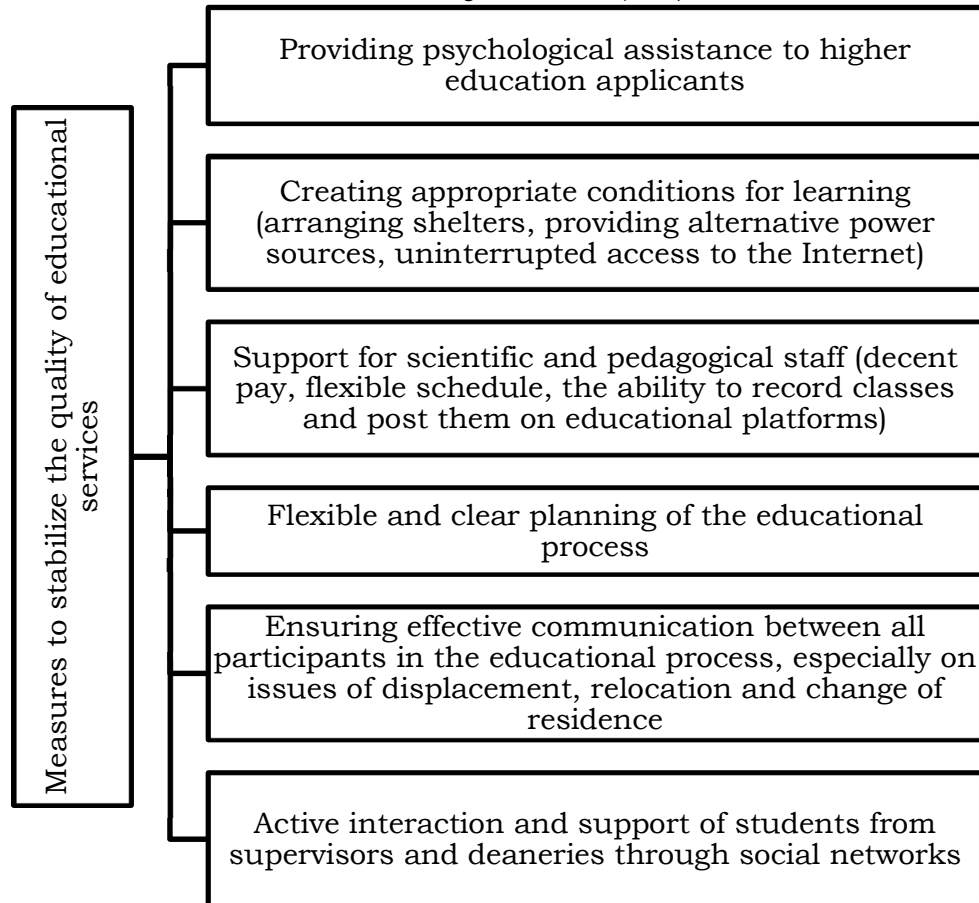

Fig. 1. Measures to stabilize the quality of educational services in the conditions of a full-scale invasion in Ukraine Source [5].

All these measures have a direct impact on the further development and implementation of the higher education quality management system. They reflect modern realities and make quality standards and principles more adapted to today's requirements.

In ensuring quality education in higher education, both national standards and standards adopted in the European educational area play an important role. One example of a national standard is the adaptation of the ISO 1809001-2000 standard for higher education institutions "Quality management systems. Requirements". This standard establishes criteria for a quality management system in educational institutions, which helps them work more effectively and provide high-quality educational services. This means that all processes that affect the quality of education must be clearly planned, systematized, analyzed and organized in accordance with the requirements of these

Усі ці заходи мають безпосередній вплив на подальший розвиток і впровадження системи управління якістю вищої освіти. Вони відображають сучасні реалії та роблять стандарти й принципи якості адаптованішими до вимог сьогодення.

У забезпеченні якісної освіти у вищій школі важливу роль відіграють як національні стандарти, так і стандарти, прийняті в європейському освітньому просторі. Одним із прикладів національного стандарту є адаптація для закладів вищої освіти стандарту ISO 1809001-2000 "Системи менеджменту якості. Вимоги". Цей стандарт встановлює критерії для системи управління якістю в освітніх установах, що допомагає їм працювати більш ефективно та надавати освітні послуги високої якості. Це означає, що всі процеси, які впливають на якість освіти, повинні бути чітко сплановані, систематизовані, проаналізовані та

standards. The ISO 9001:2008 standard is the basis for creating, using and obtaining a certificate of conformity for quality management systems. This standard is general and universal, and it is based on a process approach. The presence of the ISO 9001 certificate indicates that the university adheres to international standards of education quality and has a positive image among employers and applicants [9: 29].

The National Doctrine of Education Development of Ukraine is one of the main documents that guarantees the quality of higher education. According to this document, the quality of education in higher education institutions improves due to the formation of a democratic worldview, respect for human rights and freedoms, a modern vision of the world, the development of creative skills, the formation of knowledge of information technologies, the creation of a system of continuing education and improving the quality of educational services [13]. The standard of quality of higher education should be determined by special bodies that, using established tools and measures, can assess the quality of education according to criteria understandable to society. The main tools for ensuring the quality of higher education in Ukraine, in accordance with the aforementioned standards, are licensing of higher education institutions and accreditation of their educational programs.

Other alternative models of higher education quality management in Ukraine are:

1) TQM model – contains a comprehensive approach to managing the quality of education at all levels – from administration to learners. Main principles: focus on the learner, involvement of all, continuous improvement of processes and decision-making based on facts;

2) EFQM model – used for self-assessment and improvement of the work of various organizations, including HEIs. The system consists of nine interrelated criteria that provide a holistic approach to quality management;

організовані відповідно до вимог цих стандартів. Стандарт ISO 9001:2008 є основою для створення, використання та отримання сертифіката відповідності систем управління якістю. Цей стандарт є загальним і універсальним, а в його основі лежить процесний підхід. Наявність сертифіката ISO 9001 свідчить про те, що університет дотримується міжнародних стандартів якості освіти, має позитивний імідж серед роботодавців і абітурієнтів [9: 29].

Національна доктрина розвитку освіти України є одним із головних документів, що гарантує якість вищої освіти. Згідно з цим документом, якість освіти в ЗВО покращується внаслідок формування в майбутніх фахівців демократичного світогляду, поваги до прав і свобод людини, сучасного бачення світу, розвитку творчих навичок, формування знань з інформаційних технологій, створення системи безперервної освіти та підвищення якості освітніх послуг [13]. Стандарт якості вищої освіти має визначатися спеціальними органами, які, використовуючи встановлені інструменти та заходи, можуть оцінити якість освіти за зрозумілими для суспільства критеріями. Основними інструментами забезпечення якості вищої освіти в Україні, відповідно до згаданих стандартів, є ліцензування діяльності закладів вищої освіти та акредитація їх освітніх програм.

Іншими альтернативними моделями управління якістю вищої освіти в Україні є:

1) модель TQM – містить комплексний підхід до управління якістю освіти на всіх рівнях – від адміністрації до здобувачів освіти. Головні принципи: орієнтація на здобувача освіти, залучення всіх, постійне вдосконалення процесів і прийняття рішень на основі фактів;

2) модель EFQM – використовується для самооцінювання та поліпшення роботи різних організацій, зокрема й ЗВО. Система складається з дев'яти взаємопов'язаних критеріїв, які забезпечують цілісний підхід до управління якістю;

3) The IQMS model synthesizes the best practices of TQM, ISO 9001 and other approaches to create an integrated quality management system in a university. It covers all areas of the institution's activities, from teaching to administrative work, and is aimed at continuous improvement of results with the participation of all stakeholders [15: 84].

The responsibility for choosing a model for managing the quality of educational services lies with the management of the educational institution. This choice must be justified and take into account both internal factors (goals, resources) and external (needs of society). Regardless of the chosen quality management model, the higher education institution should establish clear criteria for assessing the quality of educational activities, regularly collect and analyze data, make informed management decisions, and also closely cooperate with employers and accreditation bodies to ensure that educational programs meet the requirements of the labor market. This will contribute to increasing the competitiveness and image of the institution, as well as the formation of a culture of quality among all participants in the educational process.

Higher education institutions in Ukraine are actively integrating into the global educational space, introducing quality management systems and participating in international projects. To assess the quality of higher education, various methods are used, such as questionnaires, testing and sociological surveys. They are used to collect information about the satisfaction of higher education applicants with the educational process, the effectiveness of teachers, the quality of educational programs and material and technical support. This data is analyzed to identify the strengths and weaknesses of the educational institution and develop measures to improve the quality of education.

Systematic monitoring, which is provided for by the internal system of quality assurance of specialist training, is, according to modern scientists, the main element of the management cycle [1].

3) модель IQMS синтезує найкращі практики TQM, ISO 9001 та інших підходів для створення інтегрованої системи управління якістю в університеті. Вона охоплює всі сфери діяльності закладу, від навчання до адміністративної роботи, і спрямована на постійне покращення результатів за участі всіх зацікавлених осіб [15: 84].

Відповідальність за вибір моделі управління якістю освітніх послуг покладена на керівництво закладу освіти. Цей вибір повинен бути обґрунтований і враховувати як внутрішні фактори (цілі, ресурси), так і зовнішні (потреби суспільства). Незалежно від обраної моделі управління якістю, ЗВО має встановити чіткі критерії оцінки якості освітньої діяльності, регулярно збирати та аналізувати дані, приймати обґрунтовані управлінські рішення, а також тісно співпрацювати з роботодавцями та органами акредитації для забезпечення відповідності освітніх програм вимогам ринку праці. Це сприятиме підвищенню конкурентоспроможності та іміджу закладу, а також формуванню культури якості серед усіх учасників освітнього процесу.

Заклади вищої освіти в Україні активно інтегруються у світовий освітній простір, запроваджуючи системи управління якістю та залучаючись до міжнародних проєктів. Щоб оцінити якість вищої освіти, використовують різноманітні методи, такі як анкетування, тестування та соціологічні опитування. За їхньою допомогою збирають інформацію про задоволеність здобувачів вищої освіти навчальним процесом, ефективність викладачів, якість навчальних програм і матеріально-технічне забезпечення. Ці дані аналізують для виявлення сильних і слабких сторін закладу освіти та розробки заходів щодо покращення якості освіти.

Систематичне проведення моніторингу, що передбачено внутрішньою системою забезпечення якості підготовки фахівців, на думку сучасних науковців, є головним елементом управлінського циклу [1]. Моніторинг – спосіб отримання інформації під час дослідження системи

Monitoring is a way of obtaining information during the study of the management system or management controlling. It can also be considered as a tool for organizing the educational process, which helps in solving urgent educational tasks. The absence of a system for monitoring the quality of education prevents the creation of an effective financing system and the adoption of justified management decisions in the field of higher education. Therefore, the transition from centralized control to modern monitoring is one of the important tasks in which some progress is observed today [11: 455]. Depending on who carries out the assessment, monitoring the quality of education is divided into internal (carried out by the institution itself) and external (carried out by independent organizations and institutions). Internal monitoring allows you to collect information about the state of the educational process, the results of higher education students' studies, and available resources. These data are used for internal analysis and making management decisions. Not all results of internal monitoring are made public, as some information may be confidential or relate to the internal processes of the HEI.

The main tools for assessing the quality of higher education in Ukraine are accreditation and licensing. They provide for a comprehensive analysis of higher education institutions, in particular, an assessment of the material and technical base, staff qualifications, compliance of educational programs with state standards and learning outcomes of higher education applicants. Education management bodies, having conducted a crediting, determine whether the educational services of educational institutions meet state standards for a certain level of education and qualification. According to the legislation, licensing is a procedure that allows you to check whether a certain educational institution meets all the necessary requirements for the provision of educational services, that is, whether it has an appropriate material and technical base, qualified teachers and curricula that meet state standards [12].

управління або управлінського контролінгу. Його також можна розглядати як інструмент організації освітнього процесу, що допомагає у вирішенні нагальних освітніх завдань. Відсутність системи моніторингу якості освіти перешкоджає створенню ефективної системи фінансування та ухваленню обґрунтованих управлінських рішень у сфері вищої освіти. Тому перехід від централізованого контролю до сучасного моніторингу є одним із важливих завдань, в якому на сьогодні спостерігається певний прогрес [11: 455]. Залежно від того, хто здійснює оцінку, моніторинг якості освіти поділяється на внутрішній (проводиться силами самого закладу) та зовнішній (проводиться незалежними організаціями та установами). Внутрішній моніторинг дозволяє зібрати інформацію про стан освітнього процесу, результати навчання здобувачів вищої освіти та наявні ресурси. Ці дані використовуються для внутрішнього аналізу та прийняття управлінських рішень. Не всі результати внутрішнього моніторингу оприлюднюються, оскільки певна інформація може бути конфіденційною або стосуватися внутрішніх процесів ЗВО.

Основними інструментами оцінки якості вищої освіти в Україні є акредитація та ліцензування. Вони передбачають комплексний аналіз ЗВО, зокрема оцінку матеріально-технічної бази, кваліфікації персоналу, відповідності освітніх програм до державних стандартів і результатів навчання здобувачів вищої освіти. Органи управління освітою, провівши акредитацію, визначають, чи відповідають освітні послуги закладів освіти державним стандартам для певного рівня освіти та кваліфікації. Згідно із законодавством, ліцензування є процедурою, яка дозволяє перевірити, чи відповідає певний заклад освіти усім необхідним вимогам для надання освітніх послуг, тобто, чи має він відповідну матеріально-технічну базу, кваліфікованих викладачів і навчальні програми, які відповідають державним стандартам [12].

Accreditation is an official recognition by authorized bodies that training in a certain educational program at a relevant higher education institution meets established quality standards. Many Ukrainian HEIs are actively developing and implementing systems for assessing and managing the quality of education, creating educational quality centers, quality control departments, etc. One of the main strategic directions for the development of Ukrainian universities is monitoring and assessing the quality of educational programs and activities of higher education institutions by foreign accreditation agencies. Recognition of the quality of educational programs by international accreditation institutions provides HEIs with additional competitive advantages in the higher education market. Among the popular accreditation agencies in Ukraine, a special place is occupied by the German Central Agency for Evaluation and Accreditation in Hannover (ZEvA), which specializes in the evaluation and accreditation of educational programs. Thus, in 2022, four educational programs of Chernihiv Polytechnic received international recognition and accreditation for a period of seven years. Among them are one bachelor's program, one master's program, and two doctoral programs (PhD) [8: 132].

In modern HEIs, ratings and test control have become the main tools in the education quality monitoring system. These methods allow for an objective comparison of learning outcomes with the requirements of employers. The level of formation of professional competencies in accordance with industry standards of higher education is one of the main criteria for assessing the quality of professional training. This requires improving educational technologies through constant interaction between the teacher and the higher education applicant. The quality of education is determined through expected and measurable learning outcomes that demonstrate the level of competencies of the future specialist, as well as his ability to perform professional functions and duties after completing the educational program. Modern HEIs are actively implementing new assessment

Акредитація є офіційним визнанням уповноваженими органами того, що навчання за певною освітньою програмою у відповідному закладі вищої освіти відповідає встановленим стандартам якості. Багато українських ЗВО активно розробляють й впроваджують системи оцінки та управління якістю освіти, створюючи для цього центри якості освіти, відділи контролю якості тощо. Один із головних стратегічних напрямів розвитку українських університетів – проведення моніторингу та оцінювання якості освітніх програм і діяльності закладів вищої освіти іноземними акредитаційними агентствами. Визнання якості освітніх програм міжнародними акредитаційними установами надає ЗВО додаткові конкурентні переваги на ринку вищої освіти. Серед популярних акредитаційних агентств в Україні особливе місце займає німецьке Центральне агентство з оцінювання та акредитації в Ганновері (ZEvA), яке спеціалізується на оцінці та акредитації освітніх програм. Так, у 2022 році чотири освітні програми Чернігівської політехніки отримали міжнародне визнання та акредитацію терміном на сім років. Серед них одна програма бакалавра, одна магістерська та дві докторські програми (PhD) [8: 132].

У сучасних ЗВО основними інструментами в системі моніторингу якості освіти стали рейтинги й тестовий контроль. Ці методи дозволяють об'єктивно порівняти результати навчання з вимогами роботодавців. Рівень сформованості фахових компетентностей відповідно до галузевих стандартів вищої освіти є одним із головних критеріїв оцінювання якості професійної підготовки. Це вимагає вдосконалення освітніх технологій шляхом постійної взаємодії між викладачем і здобувачем вищої освіти. Якість освіти визначається через очікувані та вимірювані результати навчання, які демонструють рівень компетентностей майбутнього фахівця, а також його здатність виконувати професійні функції та обов'язки після завершення освітньої

technologies that allow moving from traditional methods of knowledge control to more effective and objective ones. Thanks to the use of computer systems and other innovative developments, HEIs can provide high quality education and train specialists who meet the requirements of the modern labor market. With the help of modern rating systems, it is possible to effectively assess the quality of education and the level of professional training of specialists. Teachers can use these systems for self-assessment and external assessment. In addition to the national system for assessing the learning outcomes of higher education students, many HEIs have implemented the European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS). This system was created to form a single European educational space and is aimed at assessing and comparing the educational achievements of higher education students. ECTS allows for effective planning of the educational process, and the learning outcomes of education students are recognized not only by domestic but also by European employers.

Cooperation between educational institutions, employers and the state is the main element of quality management in higher education institutions of Ukraine. However, an analysis of the current state of interaction shows that employers often do not feel obliged to participate in the procedures for ensuring the quality of education, and sometimes do not see any connection with higher education institutions at all. Such detachment negatively affects the quality of the educational process and reduces the effectiveness of state management mechanisms for higher education. One way to overcome this gap is to involve employers in the process of assessing the quality of graduate training through the mechanism of qualification exams. In this context, the main subject of assessing the level of qualification of a graduate should be the employer, since he is a direct consumer of the labor potential of a future specialist.

Given that cross-border relations play an increasingly important role in the world, the educational process cannot remain

програми. Сучасні ЗВО активно впроваджують нові технології оцінювання, які дозволяють перейти від традиційних методів контролю знань до більш ефективних та об'єктивних. Завдяки використанню комп'ютерних систем та інших інноваційних розробок, ЗВО можуть забезпечити високу якість освіти та підготувати фахівців, які відповідають вимогам сучасного ринку праці. За допомогою сучасних рейтингових систем можна ефективно оцінювати якість освіти та рівень професійної підготовки фахівців. Викладачі мають змогу використовувати ці системи для самооцінювання та зовнішнього оцінювання. Окрім національної системи оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти, багато ЗВО впровадили європейську кредитно-модульну систему (ECTS). Ця система створена для формування єдиного загальноєвропейського освітнього простору та спрямована на оцінювання й порівняння навчальних досягнень здобувачів вищої освіти. ECTS дозволяє ефективно планувати навчальний процес, а результати навчання здобувачів освіти визнаються не лише вітчизняними, а і європейськими роботодавцями.

Співпраця між освітніми установами, роботодавцями та державою є головним елементом управління якістю освіти в закладах вищої освіти України. Проте аналіз сучасного стану взаємодії показує, що роботодавці часто не відчують обов'язку брати участь у процедурах забезпечення якості освіти, а іноді й зовсім не бачать зв'язку із закладами вищої освіти. Така відстороненість негативно впливає на якість освітнього процесу та знижує ефективність механізмів державного управління вищою освітою. Одним зі способів подолання цього розриву є залучення роботодавців до процесу оцінювання якості підготовки випускників через механізм кваліфікаційних іспитів. У цьому контексті головним суб'єктом оцінювання рівня кваліфікації випускника має бути саме роботодавець, оскільки він є безпосереднім споживачем трудового потенціалу майбутнього фахівця.

aloof from this issue either. Cross-border cooperation contributes to the unification of efforts of various participants to solve common problems and improve European integration measures at the regional level. In the field of ensuring the quality of education, such cooperation involves an active exchange of information between stakeholders, the organization of measures to improve the qualifications of personnel, and the expansion of integration to increase the competitiveness of higher education institutions. Therefore, the main directions of higher education development should be the formation of a single scientific space, ensuring the integrity of the educational process at all levels, and deepening ties between education, science, and the economy.

Today, there is a trend towards a transition from strict control over the quality of education to more partnership-based relations. Instead of directives, higher education institutions are encouraged to independently analyze their activities using tools such as SWOT analysis and look for ways to improve them. Fierce competition in the education market encourages universities to look for new tools to improve the quality of education. One of such tools is benchmarking, which helps to identify best practices and increase the efficiency of the institution. The basic principles of educational benchmarking are: leadership of management, involvement of personnel, a systematic approach, process orientation, data-based decision-making, orientation towards the learner and continuous improvement [3: 12]. A university quality management system can use benchmarking not only to improve educational processes, but also as a means of strategic planning and forecasting. This allows you to analyze the environment and trends, determining priority goals and guidelines for development. To implement benchmarking in higher education, a set of measures is used, including surveys of participants in the educational process, observation of classes, analysis of academic achievements of higher education applicants, as well as studying the experience of leading world

Зважаючи на те, що транскордонні зв'язки відіграють все більшу роль у світі, освітній процес також не може залишатися осторонь цього питання. Транскордонне співробітництво сприяє об'єднанню зусиль різних учасників для розв'язання спільних проблем і поліпшення євроінтеграційних заходів на регіональному рівні. У сфері забезпечення якості освіти таке співробітництво передбачає активний обмін інформацією між зацікавленими сторонами, організацію заходів з метою підвищення кваліфікації кадрів, розширення інтеграції для підвищення конкурентоспроможності ЗВО. Відтак головними напрямками розвитку вищої освіти мають стати формування єдиного наукового простору, забезпечення цілісності освітнього процесу на всіх рівнях та поглиблення зв'язків між освітою, наукою та економікою.

Сьогодні існує тенденція до переходу від жорсткого контролю за якістю освіти до більш партнерських відносин. Замість директив, закладам вищої освіти пропонується самостійно аналізувати свою діяльність за допомогою інструментів, таких як SWOT-аналіз, і шукати шляхи для її покращення. Жорстка конкуренція на освітньому ринку спонукає університети шукати нові інструменти для покращення якості освіти. Одним із таких інструментів є бенчмаркінг, який допомагає виявити найкращі практики та підвищити ефективність роботи закладу. Зasadничими принципами освітнього бенчмаркінгу є: лідерство керівництва, залучення персоналу, системний підхід, орієнтація на процеси, прийняття рішень на основі даних, орієнтація на здобувача освіти та постійне вдосконалення [3: 12]. Університетська система управління якістю може використовувати бенчмаркінг не лише для покращення освітніх процесів, а і як засіб стратегічного планування та прогнозування. Це дозволяє аналізувати середовище та тенденції, визначаючи пріоритетні цілі й орієнтири для розвитку. Для впровадження бенчмаркінгу у вищій освіті використовують комплекс заходів, що

universities. These methods make it possible to identify the strengths and weaknesses of the educational process and develop measures for its improvement.

To occupy high positions in prestigious global university rankings and strengthen their role in the European educational space, domestic higher education institutions should actively implement benchmarking in the process of strategic analysis of the educational services market. Benchmarking is an effective tool that allows HEIs to work faster and more efficiently, because instead of spending time and resources on developing their own solutions, these institutions can use proven models that have already proven their effectiveness.

At the current stage of development of the system of quality assurance of higher education in Ukraine, cooperation with the European educational community plays a major role. An important step in this direction is the implementation of academic integrity - a system of ethical norms and principles that must be observed by all participants in the educational process during training, teaching and scientific activity. Ensuring academic integrity is important for maintaining trust in scientific research and educational activities, as well as for guaranteeing high quality of higher education. Recently, the issue of its observance has become a priority for educators and scientists not only in Ukraine, but also in the world. The development of the Internet, modern information technologies and the rapid spread of artificial intelligence have significantly expanded the possibilities of professional and social interaction, while at the same time causing new challenges associated with the abuse of access to information, manipulation, distortion and appropriation of other people's work. According to clause 8 of part 2 of article 16 of the Law of Ukraine "On Higher Education" [12], the system of internal quality assurance of higher education should create conditions for compliance with academic integrity by all members of the academic community – both teachers and students. In Ukraine, the situation

охоплюють опитування учасників навчального процесу, спостереження за заняттями, аналіз навчальних досягнень здобувачів вищої освіти, а також вивчення досвіду провідних світових університетів. Ці методи дають змогу виявити сильні та слабкі сторони освітнього процесу та розробити заходи щодо його вдосконалення.

Щоб зайняти високі позиції в престижних світових рейтингах університетів і зміцнити свою роль в європейському освітньому просторі, вітчизняні заклади вищої освіти повинні активно впроваджувати бенчмаркінг у процес стратегічного аналізу ринку освітніх послуг. Бенчмаркінг – це ефективний інструмент, який дозволяє ЗВО працювати швидше та ефективніше, оскільки замість того, щоб витрачати час і ресурси на розробку власних рішень, ці заклади можуть скористатися перевіреними моделями, що вже довели свою ефективність.

На сучасному етапі розвитку системи забезпечення якості вищої освіти в Україні головну роль відіграє співпраця з європейською освітньою спільнотою. Важливим кроком у цьому напрямі є впровадження академічної доброчесності – системи етичних норм і принципів, яких мають дотримуватися всі учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та наукової діяльності. Забезпечення академічної доброчесності є важливим для підтримки довіри до наукових досліджень та освітньої діяльності, а також для гарантування високої якості вищої освіти. Останнім часом питання її дотримання стало пріоритетним для освітян і науковців не лише в Україні, а й у світі. Розвиток Інтернету, сучасних інформаційних технологій і стрімке поширення штучного інтелекту значно розширили можливості професійної та соціальної взаємодії, водночас спричинивши нові виклики, пов'язані зі зловживанням доступом до інформації, маніпуляціями, перекрученнями та присвоєнням чужих напрацювань. Згідно з пунктом 8 частини 2 статті 16 Закону України "Про вищу освіту" [12], система внутрішнього забезпечення

with academic integrity is gradually improving due to the study of the experience of other countries, the development of a policy for ensuring academic integrity at the national level and the level of individual HEIs, as well as the implementation of the necessary laws. At one time, HEIs of Ukraine received from the Ministry of Education and Science "Recommendations on Academic Integrity" and "Expanded Glossary of Terms and Concepts". Various events (trainings, seminars, courses, etc.) are held for scientific and pedagogical employees of HEIs and students of higher education [2: 62]. The introduction of such events contributes to the formation of a responsible attitude to the principles of academic integrity and provides participants in the educational process with the necessary knowledge and skills for responsible behavior in an academic environment. This approach strengthens trust between all parties in the educational process and stimulates the improvement of the quality of education in general. At the same time, it is important to continue to develop and implement new methods and strategies in this area in order to achieve the main goal of creating a fair and virtuous educational space.

An important condition for high-quality higher education is also state support for the use of English in the educational process. For European integration, Ukraine participates in the EU program "Horizon 2020", aimed at innovation and research [4: 7]. Similar processes can positively affect the situation in higher education, and the application of European experience will contribute to the improvement of the system of external quality assurance of higher education, the development of internal control mechanisms and the formation of a culture of quality in the educational environment.

Moreover, in the context of digitalization of education, there is a growing need to improve the digital competence of all participants in the educational process. This applies not only to technical security and literacy, but also to information literacy, critical thinking, effective communication in the digital environment,

якості вищої освіти має створити умови для дотримання академічної доброчесності всіма членами академічної спільноти – як викладачами, так і здобувачами освіти. В Україні поступово покращується ситуація з академічною доброчесністю завдяки вивченню досвіду інших країн, розробці політики забезпечення академічної доброчесності на національному рівні та рівні окремих ЗВО, а також впровадженню необхідних законів. Свого часу ЗВО України отримали від МОН "Рекомендації з академічної доброчесності" та "Розширений глосарій термінів і понять". Для науково-педагогічних працівників ЗВО та здобувачів вищої освіти проводять різноманітні заходи (тренінги, семінари, курси тощо) [2: 62]. Запровадження таких заходів сприяє формуванню відповідального ставлення до принципів академічної доброчесності та забезпечує учасників освітнього процесу необхідними знаннями та навичками для відповідальної поведінки в академічному середовищі. Такий підхід зміцнює довіру між усіма сторонами навчального процесу та стимулює підвищення якості освіти загалом. Водночас важливо продовжувати розробку та впровадження нових методів і стратегій у цій сфері, аби досягти головної мети – створення справедливого та доброчесного освітнього простору.

Важливою умовою якісної вищої освіти є також державна підтримка використання англійської мови в навчальному процесі. Для європейської інтеграції Україна бере участь у програмі ЄС "Горизонт 2020", спрямованій на інновації та дослідження [4: 7]. Подібні процеси можуть позитивно вплинути на ситуацію у вищій освіті, а застосування європейського досвіду сприятиме вдосконаленню системи зовнішнього забезпечення якості вищої освіти, розвитку внутрішніх механізмів контролю та формуванню культури якості в освітньому середовищі.

Варто зауважити, що в умовах цифровізації освіти зростає потреба в підвищенні цифрової компетентності

creation of digital content, collaboration, learning and self-study. In view of this, to improve the quality of education, it is necessary to introduce a system of periodic advanced training of scientific and pedagogical personnel. Every five years, teachers must undergo mandatory advanced training and improve their intellectual and teaching potential. Control over this process at the department level will contribute to improving the quality of educational services and the quality management system as a whole. An important aspect of the professional development of higher education teachers is participation in transdisciplinary activities that take into account the context of activity. A promising method is the creation of virtual departments, such as the scientific and educational department of andragogy [6]. This approach will contribute to the formation of a professional community and ensure continuous improvement. With free access to rubrics, professionals can create a single andragogical cycle that will encompass different types of education and provide a comprehensive educational experience for teaching staff.

Conclusions and research perspectives. The development of the higher education system and improving its quality is a priority task and strategic goal of Ukraine, as it is closely related to the development of the economy and society. The study analyzed the main approaches to ensuring the quality of higher education, identified its structural components, and outlined the challenges faced by the system in modern conditions. It was established that the education quality assurance system encompasses internal, external control, and regulatory mechanisms at the level of government bodies. Recent years have been marked by significant progress in the regulatory and legal provision of education quality, which creates the prerequisites for the further development of this area. An important role in ensuring quality is played by academic integrity, which is the basis of trust in the educational process and learning outcomes. The study also considered alternative models of education quality

всіх учасників освітнього процесу. Це стосується не лише технічної безпеки та грамотності, а й інформаційної грамотності, критичного мислення, ефективної комунікації в цифровому середовищі, створення цифрового контенту, співпраці, навчання та самонавчання. З огляду на це, для підвищення якості освіти необхідно запровадити систему періодичного підвищення кваліфікації науково-педагогічного персоналу. Кожні п'ять років викладачі повинні проходити обов'язкове підвищення кваліфікації та вдосконалювати свій інтелектуальний і викладацький потенціал. Контроль за цим процесом на рівні відділів сприятиме покращенню якості освітніх послуг і системи управління якістю загалом. Важливим аспектом професійного розвитку викладачів ЗВО є участь у трансдисциплінарних заходах, які враховують контекст діяльності. Перспективним методом є створення віртуальних відділів, таких як науково-освітня кафедра андрагогіки [6]. Цей підхід сприятиме формуванню фахової спільноти та забезпечить постійне вдосконалення. За допомогою вільного доступу до рубрик, фахівці можуть створити єдиний андрагогічний цикл, який охоплюватиме різні типи освіти та забезпечить всебічний освітній досвід для педагогічних працівників.

Висновки з даного дослідження та перспективи подальших розвідок. Розвиток системи вищої освіти та підвищення її якості є пріоритетним завданням і стратегічною метою України, оскільки це тісно пов'язано з розвитком економіки та суспільства. Під час дослідження було проаналізовано основні підходи до забезпечення якості вищої освіти, визначено її структурні компоненти та окреслено виклики, з якими стикається система в сучасних умовах. Встановлено, що система забезпечення якості освіти охоплює внутрішній, зовнішній контроль та механізми регулювання на рівні органів управління. Останні роки відзначилися значним прогресом у нормативно-правовому забезпеченні якості освіти, що створює передумови для подальшого розвитку цієї сфери. Важливу роль у

management, each of which has its own advantages and requires a reasoned choice taking into account the characteristics of a particular educational institution. Therefore, effective education quality management in higher education institutions requires a comprehensive approach that combines international standards, legislative requirements, an internal control system, and the implementation of modern technologies.

In our opinion, further development of research in the direction of studying methods of involving business and government agencies in the development of educational programs and assessing the level of training of HEI graduates is promising.

забезпеченні якості відіграє академічна доброчесність, яка є основою довіри до освітнього процесу та результатів навчання. У процесі дослідження розглянуто також альтернативні моделі управління якістю освіти, кожна з яких має свої переваги та потребує обґрунтованого вибору з урахуванням особливостей конкретного закладу освіти. Отже, ефективне управління якістю освіти у ЗВО потребує комплексного підходу, що поєднає міжнародні стандарти, законодавчі вимоги, внутрішню систему контролю та впровадження сучасних технологій.

Перспективним, на наш погляд, є подальший розвиток досліджень у напрямі вивчення методів залучення бізнесу та державних структур до розробки освітніх програм і оцінювання рівня підготовки випускників ЗВО.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Antipova, N.P. (2022). Monitorynh yakosti vyshchoyi osvity yak priorytetne zavdannya zabezpechennya efektyvnoyi osvity v Ukrayini [Monitoring the quality of higher education as a priority task for ensuring effective education in Ukraine]. *Naukovyy visnyk Kremenets'koyi oblasnoyi humanitarno-pedahohichnoyi akademiyi imeni Tarasa Shevchenka – Scientific Bulletin of the Taras Shevchenko Kremenets Regional Humanitarian and Pedagogical Academy*, (14), 7-17. Retrieved from: <https://doi.org/10.32782/2410-2075-2022-14.1> [in Ukrainian].
2. Babukh, I.B., & Nikiforov, P.S. (2024). Akademichna dobrochesnist' yak imperatyv osvitnoho protsesu v systemu vyshchoyi shkoly [Academic excellence as an imperative of the educational process in the higher education system]. *Naukovyy visnyk Poltavs'koho universytetu ekonomiky i torhivli – Scientific Bulletin of the Poltava University of Economics and Trade*, 2 (112), 60-65. Retrieved from: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2024-2-9> [in Ukrainian].
3. Biliakovska, O.O. (2021). Benchmarkinh yak vazhlyvyi instrument udoskonalennia systemy upravlinnia yakistiu osvity v universyteti [Benchmarking as an important tool for improving the quality management system of education at the university]. *Naukovi zapysky – Scientific discoveries*, (201), 10-13. Retrieved from: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2021-1-201-10-13> [in Ukrainian].
4. Buchkivska, H., & Baranovska, V. (2024). Systema zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity: vitchyzniani dosvid ta suchasnyi stan rozvytku [The system of quality assurance of higher education: domestic experience and current state of development]. *Osvitni obrii – Educational Horizons*, 58 (1), 4-8. Retrieved from: <https://doi.org/10.15330/obrii.58.1.4-8> [in Ukrainian].
5. Verbovskiy, I., & Chyporniuk, V. (2024). Osnovni etapy rozvytku systemy upravlinnia yakistiu vyshchoi osvity [The main stages of development of the system of quality management of higher education]. *Vytoky pedahohichnoi maisternosti – The origins of pedagogical mastery*, (34), 24-31. Retrieved from: <https://doi.org/10.33989/2075-146x.2024.34.317666> [in Ukrainian].
6. Vornyk, M.M., Melnyk, I.Ye., & Skorobahatska, O.I. (2023). Analiz problemy upravlinnia yakistiu osvity v umovakh dyversyfikatsii osvitnoho prostoru v Ukraini [Analysis of the problem of education quality management in the context of diversification

of the educational space in Ukraine]. *Akademichni vizii – Academy vision*, (17). Retrieved from: <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/205> [in Ukrainian].

7. Halitsan, O., Khil', O., & Kyrylenko, Ya. (2021). Upravlinnya yakistyu vyshchoyi osvity v umovakh yevrointehratsiynykh protsesiv [Quality management of higher education in the context of European integration processes]. *Ukrayins'kyi Pedahohichnyi zhurnal – Ukrainian Pedagogical Journal*, (2), 103-112. Retrieved from: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2021-2-103-112> [in Ukrainian].

8. Helesh, A., & Davydchak, O. (2024). Osoblyvosti inozemnoyi prohramnoyi akredytatsiyi v ukrayins'kykh zakladakh vyshchoyi osvity [Peculiarities of foreign program accreditation in Ukrainian higher education institutions]. *Perspektyvy ta innovatsiyi nauky – Perspectives and Innovations of Science*, 2 (36), 124-134. Retrieved from: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-2\(36\)-124-134](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-2(36)-124-134) [in Ukrainian].

9. Hrabovenko, N. (2020). Systema upravlinnia yakistiu vyshchoyi osvity: strukturno-funktsionalnyi analiz [The system of quality management of higher education: structural and functional analysis]. *Universytetski naukovy zapysky – University Scientific Notes*, 6 (78), 26-32. Retrieved from: <https://doi.org/10.37491/UNZ.78.3> [in Ukrainian].

10. Hubina, S. (2023). Osoblyvosti kontroliu za yakistiu vyshchoyi osvity v Ukraini [Peculiarities of quality control of higher education in Ukraine]. *SWorldJournal*, 2 (17-02), 35-38. Retrieved from: <https://doi.org/10.30888/2663-5712.2023-17-02-022> [in Ukrainian].

11. Oseredchuk, O. (2022). Sutnist' i struktura ponyat' "yakist'", "yakist' osvity", "monitorynh", "monitorynh v osviti", "monitorynh yakosti vyshchoyi osvity" [The essence and structure of the concepts of "quality", "quality of education", "monitoring", "monitoring in education", "monitoring of the quality of higher education"]. *Zbirnyk naukovykh prats' Natsional'noyi akademiyi Derzhavnoyi prykordonnoyi sluzhby Ukrayiny – Collection of scientific works of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine*, 29 (2), 443-460. Retrieved from: <https://doi.org/10.32453/pedzbirnyk.v29i2.1060> [in Ukrainian].

12. *Pro vyshchu osvitu. Zakon Ukrainy № 1556-VII [On Higher Education, Law of Ukraine No. 1556-VII]*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> [in Ukrainian].

13. *Pro Natsionalnu doktrynu rozvytku osvity. Ukaz Prezydenta Ukrainy № 347/2002 [On the National Doctrine of Educational Development, Decree of the President of Ukraine No. 347/2002]*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002#Text> [in Ukrainian].

14. *Pro osvitu. Zakon Ukrainy vid 5 veresnia 2017 roku No 2145-VIII [On education: Law of Ukraine dated September 5, 2017, No. 2145-VIII]*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> [in Ukrainian].

15. Chernenko, O. (2024). Porivnialnyi analiz modelei system upravlinnia yakistiu vyshchoyi osvity [Comparative analysis of models of higher education quality management systems]. *Ukrainskyi Pedahohichnyi zhurnal – Ukrainian Pedagogical Journal*, (2), 79-89. Retrieved from: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2024-2-79-89> [in Ukrainian].

Received: February 17, 2025

Accepted: March 07, 2025